

פרק 1

ירושלים, תשע"ו (2016)

רבי איצ'ה הוכשטט פסע אל ביתו בהליכה מהירה. שרב מעיק שרר ברחובות. "שלהי דקייטא קשיא מקייטא" (סוף הקיץ קשה יותר מכל הקיץ). שמש קיצית יקדה בשמים, קפחה על פניו ללא רחמים והגירה מכל נקבובית גופו פלגי זיעה, ועד שהגיע לביתו בסוף רחוב "שמואל הנביא" כבר היה סחוט יותר מלימון. ואז, כמו להכעיס, התברר לו שבדיוק באותו היום המעלית בבניין התקלקלה והוא יאלץ לטפס את כל המדרגות המובילות עד לדירתו שבקומה החמישית.

הוא נכנס לביתו מתנשף כולו. במשך שתי דקות עמד מתחת

למזגן שצינן את פניו הלוהטות מהחום. לאחר ניגש למקרר ומזג לעצמו כמה כוסות מים קרים. רק לאחר חמש כוסות חש כיצד הוא חוזר לעצמו.

הוא התיישב על יד השולחן הפינתי במטבח. דבורה, אשתו, הגישה לו ארוחת צהריים.

תחושה עכורה-מתוחה שררה בימים האחרונים בבית. בתקופה האחרונה - בתזמון שמימי בלתי מובן - פיטרו את דבורה מעבודתה כמורה בבית הספר בו עבדה במשך שנים, וממש באותו הזמן נאלץ רבי איצ'ה לפרוש ממשרתו כמגיד שיעור בישיבת "אהבת עולם" - ישיבה לבעלי תשובה, בשל קיצוצי תקציב. מעולם לא הבינו עד כמה הפרנסה משפיעה על כל האווירה בבית, עד לימים האחרונים. הם עמדו לפני שוקת שבורה.

אולם דווקא עכשיו נראה היה לדבורה כי משהו בבעלה השתנה. את ההבעה הטורדנית-קודרנית משהו שתלתה על פניו במשך כל התקופה האחרונה החליפה הבעה מהורהרת. ניכר כי הוא מתחבט לבין עצמו במחשבות אודות משהו חסר פתרון.

באינסטינקט הנשי שלה הבינה כי לפעמים לא כדאי ללחוץ. הוא החליטה לכבוש את סקרנותה. אולי מחר תנסה לדובב אותו ולהבין מה בדיוק "יושב" לו על הלב.

היא לא נאלצה להמתין זמן רב, עוד באותו ערב פנה אליה ר' איצ'ה:

“את זוכרת את רבי ירחמיאל פרוינד?”

“איזו שאלה”, נענתה. “הוא כיהן עד לפני כמה שנים כמשגיח ב”אהבת עולם”. סיפרת לי עליו לא פעם”.

“אמת”, אישר רבי איצ'ה. “אולם בנוסף, רבי ירחמיאל מחזיק בשלל תפקידים נוספים. הוא מרצה בכיר במספר ארגונים העוסקים בהפצת היהדות, והוא פעיל מוכר וידוע בקרב עולם התשובה, זאת מלבד היותו פדגוג - יועץ חינוכי בחסד עליון”.

רבי איצ'ה לקח נשימה עמוקה.

“היום בבוקר הוא פנה אלי בהצעה מעניינת”.

דבורה תלתה בבעלה בעיניים מלאות תקווה, אולי מכאן תצמח להם סוף סוף הישועה. תחושת האי-וודאות הכלכלית שאפפה את הבית הייתה בעוכריה, אולם רבי איצ'ה נראה לרגע אחד ארוך מהסס, היה ברור כי הוא מתחבט האם בכלל לספר לה על ההצעה.

“עזבי...” הניף לבסוף את ידו בביטול, “ממילא זה לא נשמע לי הצעה מעשית עבורנו. לא נראה שיש אפילו טעם לספר לך”.

אולם סקרנותה של דבורה לא הניחה לה.

“כן הגיונית לא הגיונית, מה הוא הציע לך?”

“הוא הציע שנצא שנינו לשליחות לאיטליה... לרומא”.

עיניה התעגלו בתימהון.

“רומא”, תהתה. “מה לנו ולרומא?”

“הוא אמר לי כי לאחרונה פנו אליו מהקהילה האורתודוקסית ברומא וסיפרו לו כי לפני כמה שנים הוקמה בעיר ישיבה לבעלי תשובה, והם זקוקים לאברך שיכוון את התלמידים ויסייע להם הן בלימודם והן בצעדים הראשונים שהם עושים בעולם התשובה.

בנוסף, קיים אצלם בית ספר "בית יעקב" והם זקוקים בדחיפות למורה ליהדות. רבי ירחמיאל אמר לי כי מיד כששמע על כך, הוא נזכר בי. הוא טוען כי שני התפקידים האלו תפורים עבורנו כמו כפפה ליד".

"ולכמה זמן הם זקוקים שם שיאיישו את התפקידים הללו?"
התעניינה דבורה.

"שנתיים לפחות".

"מה לישראלים שכמונו לחפש בארץ ניכר ועוד למשך שנתיים? ככה להתנתק מהכול ולגור באיטליה בלי שיהיה לנו שם כל רקע, משפחה?"

"זה בדיוק מה שאני אני אמרתי לך", נאנח רבי איצ'ה, "אולם הוא השיב לי כי תפיסת העולם שלי מיושנת, והעולם של היום זה כבר מזמן לא העולם של פעם. היום זה דבר שבשגרה לצאת לשליחויות לאירופה וזוגות רבים כבר עשו את זה. העולם היום הוא כבר גלובלי קטן. זמן הטיסה מישראל לאיטליה עומד על כשלוש וחצי שעות בלבד, וניתן לעיתים לרכוש כרטיסים ארצה במחירים מגוחכים. הוא אומר לי כי שנתיים-שלוש של שליחות מסוג זה עשויה להיות חוויה מעצימה ובונה לכל החיים עבור שנינו, והוא בטוח כי לא אתחרט".

"ומה כל כך מיוחד בהצעה הזו דווקא?", לא הצליחה עדיין דבורה לרדת לשורש הרעיון, "אתה בטוח שאי אפשר למצוא תפקידים כאלו כאן בארץ?"

"מדבר בעבודות שמתן שרן בצידן", השיב לה. "הקהילה שם מתגמלת כיאות".

דבורה האזינה לדברים בשתיקה. הרעיון נראה לה זר ומרוחק.

היא ובעלה מעולם לא התנסו בכל שינוי גיאוגרפי שהוא, ומעולם לא יצאו מהארץ לחו"ל גם כאשר קרובי משפחתם חיתנו מעבר לים. מה להם ולכל זה?

אלא שגם לה וגם לבעלה לא היה צל של מושג כיצד העולם מסתובב...

השוק בפריז "לה אל", שנת ה'קמ"ב (1382)

השוק הפריזאי "לה אל" שקק חיים. המון אדם הילך בין מבואות ורחובות השוק הצפופים עד מחנק. מאות סככות קש של חנויות ואמרכלים תלו מעל שמי הסמטאות הצרות. פה ושם נראו עגלות מסע ומרכבות סוסים בתוכן שקשקו חביות יין והיו נהוגות על ידי איכרים - תושבי הפרובינציות, מפלסות דרכן בתוככי ההמון האנושי הרב.

השוק "לה אל" נחשב לאחד השווקים הטובים בעולם אם לא לטוב שבהם. בכל פינה ועבר נערמו אמתחות מלאות חיטה ושיפון, לתת ודוחן. סבלים נראו נושאים על כתפיהם שקים מתוכם בצבצו ערמונים חומים. תגרנים שקלו במשקלות ברונזה אונקיות חמאה וכיכרות גבינה שיושנה במרתפים בפרברי פריז. היו שם מוכרות כעכים וחביתיות חיטה לצד דוכני פרחים שמכרו לוטוסים, צמחי זלזלת (סוג של אגוזים), ואירוסים יפיפיים. היה שם הכול בכל מכל כל, החל מזרעי אניס, פלחי לפת ושיבולת שועל, ועד לצמר רחלים, פרחי כותנה, ורקמות משי ופשתן.

לא הרחק משם נראה מחזה מרהיב, עשרות ספינות מפרש שטות בין ערפילים דקים שהילכו על נהר סן, עושות דרכן לעבר נמל העיר. ממעוף הציפור נראו הספינות כלקוחות מתוך גלופה

עתיקה יפהפייה שפוסלה על ידי אמן.

בשעה תשע, עגנה אוניית סוחר גדולה בנמל פריז. מוכסי הנמל הכירו היטב את האונייה, הייתה זו אוניה שהייתה שייכת לרוזן מסקסוניה, מי שנחשב לאחד הסוחרים העשירים ביותר באירופה וניצח על עסקים חובקי עולם ונודע בין היתר כמי שעומד בקשרי מסחר ענפים עם צמרת הדוכסות והאצולה מכל חצרות אירופה. מעמדו הרם ומהלכיו הרבים בטרקליני המלכים העניקו לו זכויות יתר מפליגות. ספינותיו ששטו לחופי הימים: האדריאטי, התיכון והאטלנטי, התקבלו בכל מקום בו הטילו את עוגניהן ללא שיושתו עליהן מיסי המלך. מסיבה זאת איש ממוכסי הנמל וחיללי משמר העיר המופקדים על כניסת האוניות והספינות לנמל לא טרח לעכב את האונייה ולבדוק את תכולתה.

בזה אחר זה נראו מלחים יורדים מכבש האונייה, פורקים מתוכה פרוות שועל וקשמיר שיובאו מאינדיה. מחרוזות זכוכית ובדולח וונציאנים. כלים יפייים עשויים טין שעשו את דרכם מסין הרחוקה. אפילו סוסות ערביות מארצות הטורקמנים היו שם, ועיקר העיקרים, מטען עצום של שקי תבלינים ובשמים יקרי-ערך כזעפרן, ציפורן, קינמון ומלח - התבלין הפופולארי ביותר בחצרות המלכים באירופה, שנכרה במכרות המלח המפורסמות בויליצ'קה שבפולניה ויובא זה עתה לפריז.

המלחים פרקו את השקים הרבים מן הסיפון והורידו אותם אל הנמל.

הם הניחו את השקים תחת סככה רחבת-ידיים עשויה עצי טיליה שניצבה בפאתי הנמל והסתלקו. בעוד כשעה יבואו הסוחרים, צרורות מטבעות יחליפו ידיים, הכבודה תועמס על גבי עגלות-מסע שיעשו את דרכן לעבר הדוכנים ומרכולי התגרנים בשוק.

כעת היה המקום ריק ושומם. איש לא השגיח אחר המתרחש במקום. מסיבה זאת, אף לא אחד הבחין בהתרחשות תמוהה, שהחלה רוחשת עמוק עמוק בין השקים הפשתן הגדולים המונחים בערמה צפופה מתחת לסככה.

אחד משקי התבלינים בערמה ניעור באורח מוזר לפתע לחיים, והחל מטלטל כאילו מעצמו לכל צד. עוד כמה רגעים וקצותיו החלו להיפרם אט אט כאילו מעצמם... נראה כאילו רוח רפאים עלומה מושכת בקצותיו של השק ומתירה אותן לרווחה...

עוד כמה שניות וראש אדם בצבץ מתוך השק...